Zaaknummer: Z24 - 277497 Document: IN/24 - 618670 Zienswijze

Aan het College van B&W en gemeenteraad van Vught, per email: zon-wind@vught.nl

Betreft: Zienswijze Concept Programma Grootschalige Opwek Vught

GEMEENTE VUGHT
Zaak:
ontv.: 29 APR. 2024
Post in nr.:

Geachte college, geachte raad,

U heeft op 25 maart 2024 het conceptprogramma grootschalige opwek Vught bekend gemaakt. Hierbij maak ik mijn zienswijze kenbaar over dit programma.

Voor de realisatie van grootschalige energie opwek met behulp van windturbines met een minimale tiphoogte van 195 meter binnen de gemeente Vught is geen ruimte. In deze zienswijze richt ik mij dan ook met name op de beoogde realisatie van deze windturbines en geef ik aan waarom dit geen goed plan is.

Onjuiste uitgangspunten.

Het conceptprogramma gaat uit van een opgave voor 2030 van 50 GWh groeiende naar 150 GWh in 2050. Uitgangspunten in deze aannames zijn lineaire ontwikkeling van zowel technologie als maatschappij. Beide uitgangspunten zijn aantoonbaar onjuist. Zoals in het plan van Duurzaam Cromvoirt 'Energietransitie Gemeente Vught, Alternatief plan' uit 2022 is aangegeven zijn er een aantal exponentieel ontwikkelende technologieën die disruptief zijn. Concreet is dit te zien in de sneller dan verwachte efficiency verbetering van PV (zonnepanelen) en de sneller dalende kostencurves van zowel PV als batterij opslag. Tot slot is er een zeer eenzijdige focus op elektriciteit waarbij een belangrijk deel van de warmte transitie met zonnewarmte ipv elektriciteit moet worden gedaan. Zowel in opwek als opslag is dat per m2 veel efficiënter en in materialisatie duurzamer.

De gemeente Vught dient zich, gezien de exponentieel ontwikkelende technologieën en maatschappelijke veranderingen en de volstrekt ontoereikende kennis en ervaring in het verduurzamingsvraagstuk te concentreren op de horizon 2030.

In de uitgangspunten over het rendement van PV in het plan van Duurzaam Cromvoirt is nog uitgegaan van een lage opbrengst per paneel. **Met de huidige state of art PV panelen is het berekende potentieel op bedrijfsdaken 52 GWh, voldoende voor de gehele 2030 opgave.**

Er zit een denkfout in de aanname dat woningen door de ondergrens van 15kWh per installatie niet mee tellen in de RES opgave. Door de toegenomen efficiency van panelen komen nieuwe installatie inmiddels boven de 15kWh ondergrens van de RES. **Dat betekent dat nieuwe installaties meetellen in de RES opgave. De potentie is bij slechts 20% benutting van het beschikbare dakoppervlakte 35 GWh.**

Conclusie: alleen met inzet op zon op dak bij bedrijven en woningen behaalt Vught ruimschoots haar 2030 RES doelen.

Daarnaast is er door de gemeente Vught in de PlanMer onvoldoende onderzocht wat de alternatieven zijn voor bijvoorbeeld zon op water. Er zijn steeds meer projecten waarbij dit succesvol wordt toegepast. Potentie voor Vught is minimaal 30 GWh.

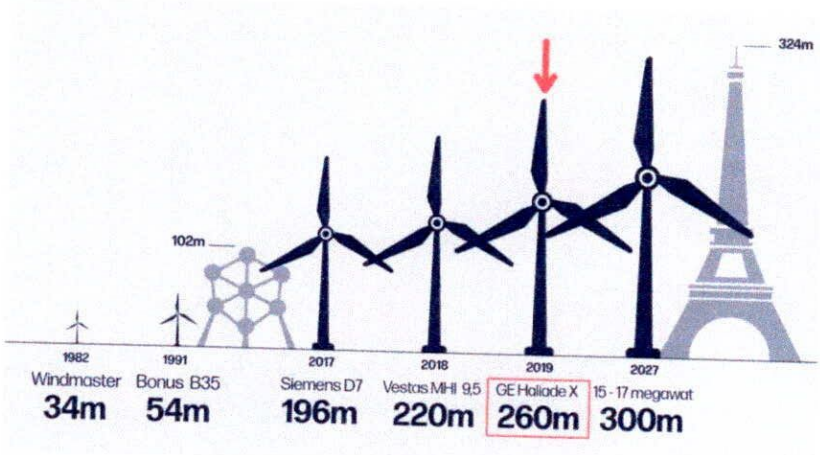
Grootschalige opwek is onverstandig en onnodig

Vught neemt een groot risico door haar ambtelijke en bestuurlijke bandbreedte en haar geld in te zetten op grootschalige opwek. Naast grote weerstand tegen deze top down benadering en verlies van draagkracht en geloof in onze lokale overheid, is de waarschijnlijkheid dat dit programma succesvol gaat zijn klein. Mocht de gemeente tot realisatie overgaan dan volgt er een zeer groot risico op rechtszaken en claims als gevolg van schade aan gezondheid, woongenot, waardevermindering van woningen en voorzieningen als de golfbaan en aantasting van natuur en woonkwaliteit. De omwonenden, de natuur- en milieuorganisaties en eigenaren van voorzieningen als de golfbaan zijn tegen de ontwikkeling van grootschalige opwek op de locatie langs het Drongelens kanaal. Zo liggen er al bezwaarschriften met betrekking op het bestemmingsplan Buitengebied bij de Raad van State. Vernietiging van het besluit tot vaststelling van het huidige bestemmingsplan buitengebied zal niet alleen leiden tot vertraging en uitstel maar ook tot claims op basis van verleende vergunningen op basis van dit bestemmingsplan. Daarnaast spreekt de conclusie van het gerenommeerd onderzoeksbureau CE Delft uit het rapport *'Nut en noodzaak extra wind op land in 2030 en 2050. Uiteenzetting mogelijke scenario's en afweging"* uit 2023 voor zich: "Voor 2050 kunnen de klimaatdoelstellingen ook gehaald worden zonder extra wind en zon op land. Wind op zee en zon op dak (met of zonder kernenergie) in combinatie met regelbare waterstofcentrales en import van waterstof is voldoende".

De gemeente luistert onvoldoende naar de eigen inwoners en experts. Het logische gevolg van dit conceptprogramma met de focus op grootschalige opwek is dat de gemeente Vught haar doelstellingen NIET zal halen voor 2030, enorme weerstand bij haar inwoners bewerkstelligt en zich geconfronteerd zal zien met grote claims en rechtszaken. Dit wordt een potentieel tweede N65 debacle voor de gemeente Vught.

Onmogelijke inpassing in buitengebied Vught

De allergrootste windturbine ter wereld staat op dit moment op de Maasvlakte aan de kust. Dit is het formaat van de voorgenomen windturbines in Vught. Deze grote installaties hebben een enorm negatieve impact op de omgeving in termen van zicht, geluid, fauna en vervuiling.

De negatieve impact op de omgeving waarin deze zeeturbines zijn gedacht is nauwelijks te overschatten. De mate waarin de turbines horizon bepalend en landschappelijk onmogelijk inpasbaar zijn staat volstrekt onvoldoende uitgewerkt in de PlanMer.

Een dergelijk formaat windturbine is in het binnenland nog nooit toegepast. De gemeente neemt een enorm risico jegens haar burgers en de natuur in de gemeente. In het PlanMer staat ook niet vermeld hoe dit gezien moet worden in het licht van het recent door de gemeente meegetekend Brabantse weide- en akkervogelconvenant. Er is in de PlanMer onvoldoende onderbouwt hoe de medeondertekenaars zoals gemeenten Heusden, 's-Hertogenbosch, Waterschap etc. tegen over de voorgenomen plannen staan.

Voorzorgsprincipe

Er is steeds meer bewijslast voor onderschatting van overlast door windturbines zowel qua geluid, slagschaduw als milieu. De door medici opgezette WindWiki met onderzoeksinformatie over de gezondheidseffecten van windturbines zijn in november 2023 de volgende conclusies gepubliceerd:

Wij adviseren een veilige afstand tot bebouwing van 4 x de tiphoogte en 10 x de masthoogte tot aan woonkernen. Lees onze zienswijze op het nieuwe Ontwerpbesluit, waarin slechts 2 x de masthoogte wordt geadviseerd. De WHO zal in haar nieuwe Guidelines voor omgevingsgeluid in '24/'25 waarschijnlijk maximaal 5% ernstig gehinderden adviseren in plaats van de huidige 9%.

Met het huidig voorliggend advies zal het aantal ernstig gehinderden eerder in de buurt van 30% liggen, zoals recent in Trouw is gepubliceerd naar aanleiding van interviews met huisartsen.

De wetenschappelijke objectiviteit van het RIVM is bij herhaling twijfelachtig gebleken en door wetenschappers als onvoldoende beoordeeld. De factsheet uit 2020 over windturbinegeluid in relatie tot gezondheid moest op drie punten worden gerectificeerd vanwege conclusies die wetenschappelijk discutabel zijn. Omdat ook in de tweede factsheet ongefundeerde conclusies worden getrokken over bijvoorbeeld het geluidsspectrum van grote turbines, heeft Windwiki een eigen factsheet geschreven, waarin wij ingaan op de conclusies van het RIVM en deze waar nodig van kanttekeningen voorzien. zie Factsheet Windwiki.

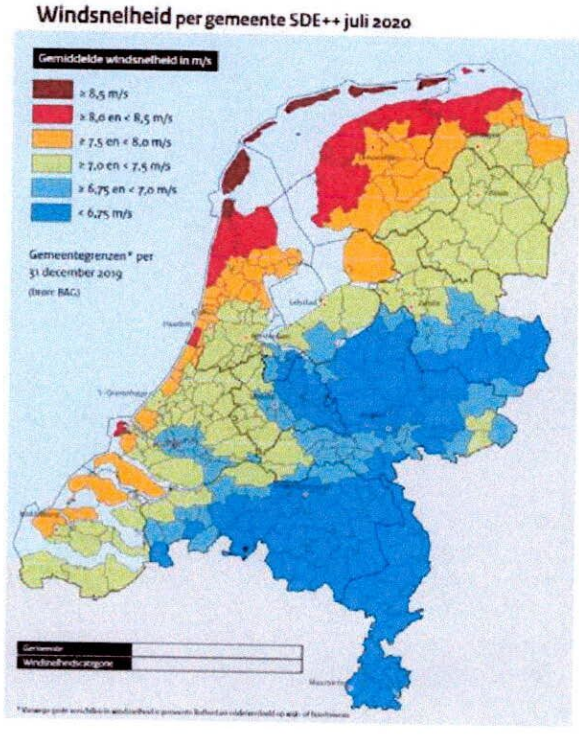
Milieu consequenties Windturbines: Bisfenol A

Bisfenol A en soortgelijke stoffen behoren tot de meest problematische stoffen die nu in steeds grotere hoeveelheden in ons drinkwater, waterlopen en onze zeegebieden terechtkomen. Zelfs kleine concentraties Bisfenol A schaden de vruchtbaarheid van mensen en alle organismen, en ondanks dit feit neemt de hoeveelheid en het gebruik van deze gevaarlijke chemische stof aanzienlijk toe. Een van de grootste probleemgebieden is de enorme toename van epoxyverbindingen in de turbinebladen in windturbines. Het Noorse Milieuagentschap bracht informatie naar buiten dat de EU bezig is met de voorbereiding van nieuwe, strengere regelgeving, en in dit verband heeft het EU Chemische Register ECHA / REACH dit ter consultatie voorgelegd.

Met het enorm toenemende gebruik van epoxy glasvezel voor verschillende doeleinden komt een groot milieuprobleem. Vooral binnen windenergie neemt dit gebruik bijna exponentieel toe en de industrie mist volledig een circulaire economie voor afvalverwerking. Dit is vooral ernstig aangezien Bisfenol A een van de hoofdbestanddelen van de turbinebladen is. In relatie tot slijtage en afschilfering is dit probleem significant, aangezien windturbines in steeds zwaardere en veeleisendere omgevingen worden ingezet. Deze slijtage resulteert in het afschilferen van materiaal in de vorm van kleine deeltjes, zogenaamde micro-/nanoplastics. In het PlanMer wordt geen enkele melding gedaan van deze milieuschade. Met 1 kg Bisfenol raakt 10 miljard liter water onbruikbaar. Een windturbine verliest naar schatting 600 tot 1000 gram Bisfenol A per jaar.

Ik verzoek de gemeente rekening te houden met het voorzorgsprincipe dat stelt dat een ingreep of een beleidsmaatregel ernstige of onomkeerbare schade kan veroorzaken aan de samenleving of het milieu, de bewijslast ligt bij de voorstanders van de ingreep of de maatregel als er geen wetenschappelijke consensus bestaat over de toekomstige schade.

Opbrengst van de windturbine in relatie tot de wind in het zoekgebied Drongelens Kanaal.

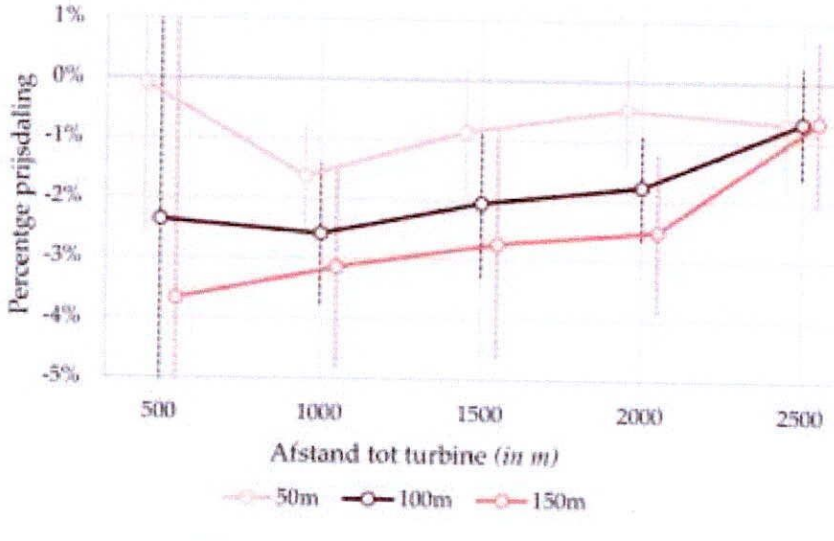

Windsnelheid voor windparken is een bepalende factor is, dat moge duidelijk zijn. Het effect van de windsnelheid is misschien nog groter dan verwacht. De botsenergie van luchtdeeltjes neemt kwadratisch toe met de snelheid én bij hardere wind botsen er per seconde ook meer deeltjes tegen de wieken. Een verdubbeling van de windsnelheid levert eenzelfde windmolen daarom 8x zoveel vermogen. Vught ligt in een gebied met de laagste wind opbrengsten in Nederland.

Het plaatsen van een windturbine in de gemeente Vught is onrendabel en zou onnodige verspilling van overheidssubsidie zijn.

Waardevermindering woningwaarde

Uit een studie van RVO blijkt dat hogere turbines grotere negatieve effecten hebben op de woningmarkt en de waarde van woningen in de omgeving van windturbines. Onderstaande grafiek geeft dat weer.

Figuur 3.7: Woningwaardedaling op basis van tiphoogte en afstand tot turbine (1985-2019)

Met een tiphoogte tot 230 meter is te verwachten dat er een aanzienlijke stijging in het percentage van de waardevermindering zal optreden. Deze is bij een windmolen van 150 meter al bijna 4%. Het compenseren van direct omwonenden en belanghebbenden in het gebied rond Cromvoirt zal een forse extra kostenpost zijn voor de exploitant. Dit toont wederom aan dat de gekozen locaties niet geschikt zijn.

Samenvattend

Waarom moeten we nu niet kiezen voor grootschalige opwek met industriële zeeturbines:

1. Voorkomen van gezondheidsschade, planschade, schadeclaims, rechtsonzekerheid op basis van voortschrijdende inzichten en potentiële schade. Er lopen nu al heel veel rechtszaken tegen de gerealiseerde plannen terwijl de meerderheid van de plannen nog tot uitvoering moet komen.
2. De officiële instanties moeten nog een nieuwe norm stellen waarbij er inmiddels door de Raad van State beterschap is beloofd in het luisteren en beschermen van de inwoners tegen de overheden.
3. We moeten gezien de exponentiele technologieontwikkelingen en kostencurves niet vooruitlopen op de doelstellingen voorbij 2030.
4. Er zijn nu al vanuit de burgers en ondernemers 2 initiatieven ontstaan met draagvlak en expertise uit de praktijk van verduurzaming. De gemeente moet deze twee initiatieven juist in hun kracht zetten en steunen in plaats van halsstarrig vast te blijven houden aan haar eigen slecht onderbouwde plan.
5. Grootschalige opwerk is voor het behalen van de doelen voor 2030 niet nodig zoals uiteengezet in deze zienswijze en in detail uitgewerkt in het plan van Duurzaam Cromvoirt.
6. Er is onvoldoende burger participatie geweest, dat laat het gebrek aan draagvlak en de weerstand tegen het conceptprogramma zoals deze nu voorligt zien. De door Turbine Vrij Vught opgestelde petitie had binnen een week al meer dan 600 ondertekenaars.
7. Als laatste en wellicht het belangrijkste punt. De energie transitie is onderdeel van een veel grotere transitie naar een duurzame samenleving. Die transitie zal leiden tot een fundamenteel andere manier van leven, wonen, werken, eten, energieverbruik en samenleven. Dat vraagt een enorme gedragsverandering, alleen met heel veel draagvlak onder de burgers en door actieve deelname en bijdrage kunnen we deze uitdagingen het hoofd bieden. De huidige houding en aanpak van de gemeente Vught is een valse start in deze transitie die vooral tot weerstand zal leiden en een splijtzwam zal blijken te worden in onze gemeenschap.

De gemeente Vught laat een enorme kans onbenut. Zou de gemeente veel beter samen werken met haar burgers en die faciliteren in plaats van frustreren, dan kan de gemeente de enorme opgaven het hoofd bieden. De huidige topdown aanpak, zoals dit plan behelst, past niet en gaat averechts werken gezien het gebrek aan kennis, kunde en ervaring binnen zowel de Vughtse politiek als het zeer kleine ambtelijke apparaat op het vlak van verduurzaming. Ik weet uit eerste hand hoe groot en complex de opgaven zijn, zowel vanuit mijn ervaring als onder meer zelfstandig programma manager 'Eindhoven klimaatneutraal 2030' als Europese samenwerkingsprogramma's rond verduurzaming en mijn werk met woningcorporaties op het gebied van innovaties voor hun verduurzamingsopgave. Geen van de betrokken ambtenaren woont in Vught of heeft enige affiniteit met Cromvoirt en de inwoners. De halsstarrige en dogmatische opstelling van de verantwoordelijke wethouder doet vermoeden dat het om prestige in plaats van zorg voor eigen burgers draait. Ik hoop van harte dat de gemeenteraad de kans waarneemt en het proces weet om te draaien.

Hoogachtend,